

Oponentský posudek na bakalářskou práci Beáty Jirkové

Název práce: Jak muži přistupují k pánským časopisům životního stylu

Beáta Jirková si ve své bakalářské práci klade otázku, jak muži přistupují k pánským časopisům životního stylu. Jelikož se zpravidla tento typ výzkumů orientuje na časopisy určené ženám – v tomto ohledu se jedná již o etablovaný model, který inspirovaly výzkumy např. J. Radway či I. Ang a obecně využití postupů Birminghamského centra kulturních studií – je přenesení výzkumné pozornosti na muže-čtenáře více než žádoucí. Zvolené téma tudíž vnímám jako vysoce relevantní, neboť otevírá široké možnosti pro interdisciplinaritu, tedy komplexní křížení perspektiv různých společenskovedných disciplín. Předkládaná práce těží dominantně z mediálních a kulturních studií, částečně se snaží pojednat též genderový aspekt, avšak takový cíl není v práci nijak explicitně deklarován. To zapříčiňuje argumentační roztržitost práce a současně její převažující deskriptivní charakter, přestože se úvahy pro analytické uchopení tématu nabízejí takřka na každé stránce. V tomto ohledu spatřuji v práci nevyužitý analytický potenciál. Níže uvádím možné otázky pro otevření analytičtější laděné debaty.

Na bakalářské práci Beáty Jirkové velmi oceňuji, že se jedná o text psaný tzv. „lehkou rukou“ – netrpí přílišnou „upovídáností“, je stručný, výstižný a téměř prostý chyb a překlepů a struktura práce je přehledná. Práci bych však slušelo frekventovanější proodkazování a taktéž rozsáhlejší bibliografie – zde však reflektuji, že studentka zpracovává téma v českém kontextu takřka bezprecedentní. Velmi vítám kvalitní zpracování teoretické části práce, kde studentka stručně představuje např. koncept kódování/dekódování S. Halla, aktivní a pasivní publikum, úlohu médií ve formování životního stylu a identity, jakož i základní typologii pánských magazínů „new man“ a „new lad“ lišící se – zjednodušeně řečeno – pojetím toho, jaký typ maskulinity má reprezentovat a čtenářům „nabízet“.

V tomto kontextu, myslím, nelze nezmínit Connellův pojem hegemonní maskulinity. Je škoda, že jej studentka v práci nevyužívá, neboť by ji jistě pomohl i lépe propojit analytickou část například s podkapitolou o ideologii/ideologiích, na nichž diskutované pánské časopisy a média obecně stavějí. Jinými slovy, propojení teoretické části a části analytické považuji za nedostačující. Dekódují tak například podle autorky zpovídání čtenáři Maxima (vzorek 4 vysokoškolsky vzdělaných předplatitelů) články v časopise ve smyslu opozičního či

vyjednávaneho kódu? Anebo čtou své periodikum v dominantně hegemonické pozici (str. 23)? Lze výpovědi vztahovat k diskutované (str. 9-10) krizi maskulinity, nebo jsou mluvčí v tomto ohledu v rozhovorech nečitelní? Jsou lifestylové časopisy pro muže de facto efektem takové krize, nebo vskutku otevírají prostor pro veřejnou debatu o proměnách mužství, jak studentka uvádí na straně 16? Jaké modely mužství to potom jsou a jak o nich hovoří zpovídání předplatitelé? Myslím, že je škoda, že právě tyto odpovědi v práci nenalezneme. Avšak právě narátory deklarovaný a autorkou opakovaně zdůrazňovaný odstup, jenž si čtenáři od článků v časopise udržují, lze interpretovat jako jistou strategickou pozici, jež upozorňuje na to, že suverénního, nezpochybnitelného společenského postavení začíná být pro muže složitější dosáhnout. Jak jinak totiž číst legitimizační zmínky zpovídaných čtenářů, že i jejich přítelkyně místy Maxima čtou? A co vyjadřuje skutečnost, že oni naopak tuto reciprocitu nezachovávají ve vztahu k časopisům určeným ženám? Jaké důsledky s ohledem na identitu čtenářů může mít převažující ironický tón, jímž jsou články psány (viz podkapitola 5.3)? Diplomantku bych požádala, aby tyto otázky zodpověděla u obhajoby, neboť právě na nich může demonstrovat schopnost analytického úsudku.

Z bakalářské práce Beáty Jirkové se dozvídáme zajímavé postřehy stran konstrukce muže-čtenáře lifestylového časopisu. Imperativem je povinná heterosexuality, více či méně skrývaný sexismus (zde se nabízí otázka, jak je tomu s rasismem, ageismem či ableismem?) i příslušnost ke střední třídě. Tyto intersekce jsou nicméně v práci tematizovány spíše implicitně, to samé platí pro otázku reklamy a komodifikace. Přesto text – navzdory deskriptivnímu charakteru – hodnotím jako vyhovující požadavkům kladeným na bakalářskou práci, který v sobě navíc chová potenciál pro další, obsáhlejší zkoumání čtenářských motivací mužů.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě. Z výše uvedených důvodů navrhuji hodnocení horší „velmi dobře“.

Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

V Praze 15.9. 2014